

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Naar aanleiding van het verzoek van de heer F.J.P. Gooren
namens de gemeente Arnhem, op 17 april 2008
en het verzoek tot wijziging van 14 juli 2008

gelet op artikel 75, lid 5 en 6, onderdeel c, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Voor het tijdvak van:

Gemeente Arnhem

Eusebiusbuitensingel 49

6828 HZ ARNHEM

14 oktober 2008 tot en met 15 juli 2011

ONTHEFFING

FF/75C/2007/0402B

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van de groeiplaats verwijderen van het rapunzelklokje (*Campanula rapunculus*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9, 11 en 13 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen; het beschadigen, vernielen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen; het vervoeren en onder zich hebben van de kamsalamander (*Triturus cristatus*), poelkikker (*Rana lessonae*), rugstreeppad (*Bufo calamita*), bermpje (*Noemacheilus barbatulus*), bitertvoorn (*Rhodeus sericeus*), grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) en de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), grote bonte specht (*Dendrocopos major*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), steenmarter (*Martes foina*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en kerkuil (*Tyto alba*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Realisatie wijk Schuytgraaf" in de gemeente Arnhem. Het plangebied is aangegeven met zwarte stippellijnen, roze lijnen en blauwe stippellijnen op de kaart in bijlage 3 van de aanvraag, genaamd "Situering wijk Schuytgraaf" van de gemeente Arnhem, 8 december 2004.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorwaarden verbonden:

Algemene voorwaarden

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de uitvoering van de werkzaamheden, zoals vermeld in de projectomschrijving voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen noodzakelijk zijn, dient de ontheffinghouder onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen.
4. Gemeente Arnhem, Dienst Stadsontwikkeling (hierna te noemen: de ontheffinghouder) blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de strikte naleving van de voorwaarden van deze ontheffing. Ook voor de uitvoering, bekostiging en het beheer van deze maatregelen blijft de ontheffinghouder primair verantwoordelijk en aansprakelijk.
5. De ontheffinghouder kan organisaties of personen aanwijzen die middels een machtiging gebruik kunnen maken van deze ontheffing (gemachtigde). In dit geval dient deze een kopie van de verleende machtigingen aan Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag te zenden. De machtigingen vermelden in ieder geval de volgende gegevens:

- a. volledige naam, adres, woonplaats en geboortedatum van degene aan wie de machtiging is verleend;
- b. soort(en) en eventuele aantallen waarvoor de machtiging geldt;
- c. de handelingen die mogen worden verricht;
- d. plaats(en) waar de handelingen mogen worden verricht;
- e. omschrijving kwalificaties m.b.t. kennis van de te machtigen persoon;
- f. periode waarvoor de machtiging geldt.

De gemachtigde dient zijn machtiging op eerste vordering te tonen aan de toezichthouder of opsporingsambtenaar.

6. De gebruiker van deze ontheffing draagt bij het verrichten van de handelingen waarvoor de ontheffing verleend is deze ontheffing of een kopie ervan bij zich. Indien de gebruiker een gemachtigde is, dient zijn machtiging te zijn gehecht aan een kopie van deze ontheffing. De gebruiker van de ontheffing dient de ontheffing op eerste vordering te tonen aan een bevoegd toezichthouder of opsporingsambtenaar.

Specifieke voorwaarden

7. De ontheffinghouder draagt er zorg voor dat voordat met werkzaamheden op de projectlocaties wordt aangevangen, deze eerst worden gecontroleerd op aanwezige beschermde soorten door een ter zake kundige¹. Indien er beschermde dieren worden aangetroffen, dienen deze te worden verjaagd of overgeplaatst naar reeds gerealiseerde compensatielocaties. Indien er beschermde planten worden aangetroffen, dienen deze te worden overgeplant naar reeds gerealiseerde geschikte compensatiegronden of dient de toplaag, met hierin de zaadbank van de hier bedoelde planten, te worden verwijderd, op verantwoorde wijze opgeslagen – zodat de zaden hun kiemkracht behouden – en teruggeplaatst op een andere geschikte plaats.
8. De definitieve habitat voor de rugstreeppad – de droge ecologische groenzone – dient duurzaam geschikt gehouden te worden door voor deze soort door blijvend pionierssituaties te creëren.
9. Om waar nodig het terrein ongeschikt te maken als overwinteringsbiotoop voor amfibieën, dient het terrein gemaaid te worden. Maaiwerkzaamheden dienen uitdrukkelijk niet met de klepelmaaier te gebeuren, aangezien hiermee gemakkelijk dieren gedood kunnen worden. Voorafgaand hieraan dient het terrein gecontroleerd te worden door een ter zake kundige¹ op aanwezige exemplaren. Deze dienen verplaatst te worden naar ander geschikte habitat. Als uitzondering kan direct langs de bermen in de eerste 1,20 meter vanaf de weg van doorgaand-verkeer routes wel met een klepel-zuiginstallatie gemaaid worden, één en ander zoals omschreven in hoofdstuk 2.6 van de bij de brief van 17 april 2008 gevoegde de notitie "Ontwikkelbeheer Groot Groen Schuytgraaf". Dit houdt in dat op plekken die niet direct langs de weg-berm liggen, men niet met een klepelmaaier dient te maaien.
10. De werkzaamheden aan sloten of op andere locaties waar beschermde soorten voorkomen dienen buiten het voortplantingsseizoen en buiten de winterrust te worden uitgevoerd. Dit houdt in dat de betreffende werkzaamheden alleen in de periode van 1 augustus tot 1 november mogen worden uitgevoerd.
11. De in de sloot aanwezige vissen worden weggevangen en uitgezet in geschikte wateren die niet gedempt zullen worden. Waar mogelijk kan dit gebeuren door met de schep van een kraan slootwater met daarin vissen en eventueel amfibieën en ongewervelden te verplaatsen. Wanneer het waterpeil voldoende is verlaagd, worden zoveel mogelijk dieren gevangen en overgezet. Vervolgens wordt de bagger op de kant geplaatst en worden eventueel overgebleven vissen, amfibieën, zoetwatermosselen en eventueel (andere) ongewervelden verzameld en overgezet. Indien gewerkt wordt middels het afdammen van de sloot, dienen de slootgedeelten ongeveer 2 meter buiten de definitieve dam(men) afgedamd te worden. Tenslotte dient zo snel mogelijk na het wegvangen (bij voorkeur binnen een dag, maar uiterlijk binnen 2 dagen) de sloot gedempt te worden.
12. De werkzaamheden aan sloten dienen uitgevoerd te worden onder begeleiding van een ter zake kundige¹.

¹ Onder een ter zake kundige wordt verstaan een persoon die:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief bezig houdt met monitoring en inventarisatie en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Das en Boom, VZZ, RAVON, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, VOFF, SOVON, etc.).

13. In de ecologische groenzone dient gewerkt te worden met zo min mogelijk verlichting. Bij het plaatsen van verlichting in het gehele plangebied dient gewerkt te worden met aangepaste armaturen om lichtverstrooiing zoveel mogelijk te voorkomen.
14. De gebouwen dienen – voorafgaand aan het slopen – gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van vleermuizen. De gebouwen moeten gesloopt worden onder begeleiding van een ter zake kundige¹, waarbij de gebouwen voorzichtig gestript worden. De sloop van de gebouwen waar vleermuisssporen aangetroffen zijn, dient plaats te vinden in de minst ongunstige periode (september – oktober).
15. Er moeten vleermuiskasten opgehangen worden in het populierenbos. Deze kasten dienen opgehangen te worden voorafgaand aan de sloop plaatsvindt van de gebouwen waarin mogelijk gewone grootoorvleermuizen voorkomen.
16. Indien blijkt dat de gebouwen (ook) door andere vleermuissoorten gebruikt worden, dient contact opgenomen te worden met Dienst Regelingen. De voorwaarden aan deze ontheffing kunnen dan gewijzigd worden.
17. Voorafgaand aan de kapwerkzaamheden dient door een ter zake kundige¹ gekeken te worden of de aanwezige holten in bomen niet in gebruik zijn als nestlocatie door de grote bonte specht. Indien er een broedgeval wordt aangetroffen dan dient met de kap van de betreffende boom gewacht te worden tot de jongen vliegensvlug en uitgevlogen zijn.
18. Bij het slopen van het gebouw waarin de kerkuil verblijft, zal veldbegeleiding aanwezig zijn, waarbij gekeken wordt naar maatwerk. Daarnaast dient bij de inrichting en het beheer van de omgeving van de nestlocaties rekening gehouden te worden met de voedseldieren van deze uilen.
19. Er dient jaarlijks een voortgangsrapportage ingediend te worden bij Dienst Regelingen. Hierin moet beschreven worden welke werkzaamheden wanneer uitgevoerd zijn, welke soorten hierbij tegengekomen zijn en hoe hiermee omgegaan is.
20. Er dient een afweging te worden gemaakt om mogelijk (delen van) watergangen in het noordoosten van Schuytgraaf te kunnen behouden. Hierbij gaat het specifiek om de wateren noordelijk en oostelijk van het populierenbosje en de dwarssloot die in oostwest richting zuidelijk langs het populierenbosje loopt, met inbegrip van de spoorsloot noordelijk van deze dwarssloot. Deze afweging dient gemaakt te worden met of door een ter zake kundige¹ op het gebied van waterspitsmuizen. Wanneer blijkt dat er toch verdere werkzaamheden aan de betreffende watergangen plaats zullen vinden, dient deze afweging ter goedkeuring aan Dienst Regelingen te worden gestuurd, voordat deze werkzaamheden plaats mogen vinden.
21. Oevers waaraan werkzaamheden plaatsvinden en waar (potentieel) waterspitsmuizen voorkomen, dienen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor de soort. Door de oever 3 tot 7 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden kaal te maaien, wordt deze van de nodige dekking ontdaan, waardoor de dieren naar elders zullen uitwijken. Onder oever wordt verstaan het gehele talud tot aan het wateroppervlak, alsmede ook de boven het water uitstekende vegetatie. Het maaisel dient direct te worden afgevoerd, waarmee voorkomen wordt dat dit als dekking kan dienen. Het maaien dient uitdrukkelijk niet met de klepelmaaier te gebeuren, aangezien hiermee dieren gedood kunnen worden.
22. Er dient een verbinding aangelegd te worden tussen het bestaande kernleefgebied bij het populierenbosje en de toekomstige natte ecozone, door de bestaande nieuwe watergangen in september - oktober 2007 te optimaliseren. Dit dient te gebeuren onder begeleiding in het veld van een ter zake kundige¹.
23. De watergangen en de directe omgeving hiervan in het bestaande kernleefgebied rond het populierenbosje (dat wil zeggen veld 3, droge eco-zone en veld 6, voor zover gelegen noordelijk van het oost-west georiënteerde dwarsslootje dat zuidelijk langs het populierenbosje loopt, met inbegrip van het noordelijkste segment van de spoorsloot) dienen met rust te worden gelaten tot 1 oktober 2008.
24. Het Voorlopig Ontwerp en Definitief Ontwerp van de toekomstige natte eco-zone dient expliciet getoetst te worden op - en waar nodig aangepast te worden aan - de habitateisen van de waterspitsmuis. Dit betreft de optimalisatie van de oeverlengte, zonering en het tegengaan van verbossing, predatie en verstoring zijn daarbij belangrijke aspecten. De genoemde toetsing en aanpassing dienen door een ter zake kundige¹ te worden opgesteld en in een rapportage ter goedkeuring aan de Dienst Regelingen worden opgestuurd voordat de natte eco-zone daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

25. De natte eco-zone dient zo spoedig mogelijk na 31 juli 2009 gerealiseerd te worden, zodat het gebied zich daarna kan ontwikkelen als leefgebied voor de waterspitsmuis.
26. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de seizoensactiviteiten van de soort(en) waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting) te voorkomen. De voortplantingsperiode van de waterspitsmuis loopt globaal van april tot en met september. De soort blijft 's winters actief, maar door lagere temperaturen en geringere beschikbaarheid van voedsel is dit wel een kwetsbare periode. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ter zake kundige¹ op het gebied van de waterspitsmuis.
27. De watergangen in veld 3 dan wel rond het populierenbosje dienen in de periode vanaf het moment van ontheffingverlening kleinschalig geschoond te worden, om de achteruitgang in kwaliteit van het leefgebied van de waterspitsmuis te keren.
28. Bovenstaande maatregel dient opgenomen te worden in de richtlijnen voor het tijdelijk beheer. Daarin dient ook te worden opgenomen dat watergangen in het algemeen, de zuidelijke spoor-sloot in het bijzonder, gefaseerd dienen te worden geschoond en gemaaid. Deze maatregelen dienen uitgevoerd te worden zolang ter plaatse geen inrichting aan de orde is.
29. Een deel van de vegetatie die vrijkomt bij het opschonen van watergangen rond het populierenbosje en rond de A-watergang in veld 2, dient overgeplant te worden naar recent aangelegde of vergraven watergangen in het noordelijk deel van Schuytgraaf (in het bijzonder de watergang tussen veld 5 en veld 2b).
30. Er mogen geen voor waterspitsmuis versturende werkzaamheden uitgevoerd worden in de noordoosthoek van Schuytgraaf, voor zoverre het niet gaat om maatregelen die een bijdrage leveren aan de ecologische kwaliteiten aldaar.
31. Oevers van wateren binnen het plangebied die voor waterspitsmuizen als (matig) geschikt zijn aangemerkt, dienen (onder andere bij voorbelasting) gevrijwaard te worden van grondopslag/gronddepositie in een strook van tenminste 1 meter vanaf de kruin van het talud in de richting van de watergang af.
32. Alle bovenstaande mitigerende en compenserende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige¹ op het gebied van zoogdieren.

Overige voorwaarden

33. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorwaarden.
34. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorwaarden is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 14 oktober 2008

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

B. Kluivingh - Deetman

